

3 Valmistelevat tehtävät

Sisällys

3.1	Seurakuntayhtymän yhteisen kirkkovaltuuston paikkojen jako seurakuntien kesken.....	1
3.2	Seurakunnan jakaminen äänestysalueisiin.....	2
3.3	Vaalien valmisteluun liittyvät vaalilautakunnan päätökset	3
3.4	Ennakoäänestyspaikoista päättäminen	4
3.5	Vaalikuulutukset ja ilmoitukset	7
3.6	Vaalivirkailijoiden kouluttaminen.....	8
3.7	Äänestysliput.....	9

3.1 Seurakuntayhtymän yhteisen kirkkovaltuuston paikkojen jako seurakuntien kesken

Seurakuntayhtymän yhteisen kirkkovaltuuston tulee vahvistaa viimeistään kesäkuussa 2026 yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten paikkojen jako yhtymään kuuluvien seurakuntien lukumäärän sekä seurakunnissa vuoden alussa olleiden väkilukujen perusteella. (KJ 3:45)

Jäsenten paikoista annetaan kullekin seurakunnalle ensin kaksi paikkaa. Jos kuitenkin seurakuntayhtymään kuuluvia seurakuntia on enemmän kuin kaksikymmentä, tällöin

annetaan kullekin seurakunnalle ensin yksi paikka. Muut paikat jaetaan seurakuntien väkilukujen suhteessa. (KJ 3:45)

Jos seurakuntayhtymässä halutaan poiketa yhteisen kirkkovaltuuston säädetyistä jäsenten vähimmäismäärästä (ks. ohje 1 Yleinen osa), suositeltavaa on, että päätös tulevan valtuuston jäsenmäärästä tehdään ensin ja vasta seuraavassa valtuuston kokouksessa päätetään paikkojen jaosta yhtymään kuuluvien seurakuntien kesken. Tämä on tarkoituksenmukaista sen vuoksi, että tehtävä päätös valtuuston jäsenmäärästä voi poiketa esitetystä, jolloin mahdollisesti samaan kokokseen tehty esitys paikkojen ja kaantumisesta seurakuntien kesken joutuisi uuteen valmisteluun. Asia on hyvä ottaa huomioon suunniteltaessa kevään kokoontumisia.

Jos kyseessä on uuden seurakuntayhtymän perustaminen 1.1.2027 alkaen ja tuomio-
kapituli on määrännyt valittavaksi väliaikaisen yhteisen kirkkovaltuuston KJ 3:43 mukaisesti, yhteisen kirkkovaltuuston paikkojen jaon vahvistaminen kuuluu väliaikaisen yhteisen kirkkovaltuuston tehtäviin. (KJ 3:43, KJ 3:45)

3.2 Seurakunnan jakaminen äänestysalueisiin

Seurakunnan jakaminen äänestysalueisiin saattaa tulla harkittavaksi erityisesti silloin, kun seurakuntien yhdistymisen seurauksena seurakunnan alue on laaja ja kun alueella on useita entisten kuntien alueiden muodostamia keskuksia/taajamia, joissa kussakin on myös oma kirkkonsa. Toinen vaihtoehto on huolehtia siitä, että ennakkoäänestyspaikkoja on seurakunnan alueella useita. Mikäli seurakunta ei ole jakautunut äänestysalueisiin, seurakunnassa voi varsinaisena vaalipäivänä olla vain yksi äänestyspaikka.

Jos seurakunta aiotaan jakaa äänestysalueisiin, on tällöin otettava huomioon seuraavaa:

- 1) vaalilautakunnassa on oltava niin paljon jäseniä ja varajäseniä, että samanaikaisesti eri alueilla toimivat jaostot ovat päätösvaltaisia (läsnä vähintään kolme jäsentä)
- 2) äänioikeutettujen luettelot on laadittava alueittain (Yleiskirjeen 5/2026 mukaan äänestysalueisiin jakautuvien seurakuntien tulee ilmoittaa asiasta Kirkkohallitukseen 31.5.2026 mennessä)
- 3) jokaiselle seurakunnan äänioikeutetulle on lähetettävä ilmoituskortti tietoineen muun muassa hänen äänioikeudestaan ja äänestyspaikastaan viimeistään perjantaina 16.10.2026; (KJ 9:8) Jos seurakunta käyttää kirkkohallituksen seurakunnille järjestämää vaalikirjepalvelua, ilmoituskortit lähtevät suoraan palveluntuottajalta
- 4) talousarviossa pitää olla määrärahat kohtien 2–3 toteuttamiseksi
- 5) jos 1.1.2027 alkaen lakkaavien seurakuntien tilalle perustetaan uusi seurakunta, tai seurakunta liittyy toiseen seurakuntaan, tapahtuu äänestysalueisiin jako automaattisesti vaaleja toimitettaessa vielä voimassa olevien seurakuntarajojen mukaisesti.

3.3 Vaalien valmisteluun liittyvät vaalilautakunnan päätökset

Vaalilautakunnan tulee viimeistään 16.9.2026 pidettävässä vaalilautakunnan kokouksessa (kokous voidaan pitää 15.9.2026 klo 16 jälkeen):

- 1) määrätä äänestyspaikat ja vaalihuoneistot;
- 2) määrätä ennakoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimitsija ja päättää muista ennakoäänestystä koskevista asioista sekä laatia ennakoäänestystä koskeva kuulutus;
- 3) valita vaaliavustajat ja päättää muista vaalin valmisteluun liittyvistä toimenpiteistä, jollei niistä ole tehty aikaisemmin päätöstä;

- 4) valita tarvittaessa kolme tai useampia ennakkoäännten laskijoita huolehtimaan vaalipäivän ennakkoäännten laskennasta, jos ennakkoääniä arvioidaan annettavan enemmän kuin 50 ja voidaan perustellusti arvioida vaalipäivänä äänestävän enemmän kuin 50 henkilöä. (KJ 9:19 ja KJ 9:44,2)

Ehdokas tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa ei voi olla vaalitoimitsijana eikä -avustajana. Puolisolla tarkoitetaan aviopuolisoa sekä ehdokkaan kanssa avioliitonomaisissa olosuhteissa tai rekisteröidyssä parisuhteessa elävää henkilöä. (KJ 9:19,2)

Ennakkoäännten laskeminen suoritetaan varsinaisena vaalipäivänä vaalilautakunnan päättämässä jossakin muussa tilassa kuin äänestys huoneistossa. Ennakkoon annettujen äänestyslippujen laskentaa varten voidaan nimetä vaalilautakunnan jäsenten lisäksi erityisesti vaalilautakunnan varajäseniä. Tarvittaessa voidaan vaalilautakunnan jäsenten ja varajäsenten avuksi määrätä myös nimettyjä seurakunnan työntekijöitä teknisiksi avustajiksi.

Ennakkoäännten laskemista suorittamassa tulisi olla läsnä koko ajan vähintään kolme vaalilautakunnan jäsentä tai varajäsentä. (Ennakkoäännten laskemisesta vaalipäivänä on kerrottu vaaliohjeessa 11).

3.4 Ennakkoäänestyspaikoista päättäminen

Ennakkoäänestys tapahtuu tiistain ja lauantain 3.-7.11.2026 välisenä aikana. Vaalilautakunta päättää ennakoäänestyspaikat ja niiden aukioloajat. Ennakkoäänestyspaikoista vähintään yhden täytyy olla auki joka päivä kello 9–18. (KJ 9:21)

Ennakkoäänestyspaikkoja tulee olla riittävästi ja niitä tulisi olla tasapuolisesti seurakunnan alueella. Luontevia ennakoäänestyspaikkoja ovat kohteet, joissa ihmiset kul-

kevat päivittäin, kuten kauppakeskukset, kirjastot, oppilaitokset jne. Ennakkoäänestyspaikan järjestämisestä tulee sopia kiinteistön omistajan/haltijan kanssa hyvissä ajoin ennen kuin päätös ennakkoäänestyspaikoista tehdään.

Eduskunnan oikeusasiamies kiinnitti kannanotossaan keväällä 2017 huomiota äänestyspaikkojen esteettömyyteen, saavutettavuuteen ja vaalisalaisuuden toteutumiseen. Pyörätuolia käyttäville äänestäjillä tulee olla käytettävissään oma esteetön äänestyskoppi, jotta he eivät joudu suorittamaan äänestämistä syliin asetettavan kirjoitusalueen avulla. Tällainen järjestely ei eduskunnan oikeusasiamiehen mukaan turvaa vaalisalaisuuden toteutumista, sillä kirjoitusalueen näkösuojakaan ei takaa, etteivät muut paikallaolijat voisi nähdä äänestyslippuun tehtävää merkintää.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kannanottojen pohjalta, seurakuntavaaleissa ennakkoäänestyksen ja varsinaisen vaalipäivän järjestelyissä tulisi kiinnittää huomiota siihen, että:

- pyörätuolia, rollaattoria tai muita liikkumisen apuvälineitä käyttävillä äänestäjillä on käytössä **esteetön äänestyskoppi**. Esteetön äänestyskoppi on leveä ja sen kirjoitustaso sekä seinälle kiinnitetyt ehdokaslistat ovat riittävän matalalla pyörätuolia tai muita apuvälineitä käyttäville äänestäjille. Lisäksi esteettömässä äänestyskopissa on mahdollisuuksien mukaan käytössä suurennuslasi ja lisävalo. On varmistettava, että äänestyskopin valaistus on riittävän voimakas ja häikäisemätön (EOAK/4326/2021).
- **kulku äänestyspaikalle ja äänestystiloissa on esteetöntä**. Esteettömyyden toteutumisen osalta tulee tarkastella mm. luiskien helppokulkuisuutta, kynnysten korkeutta, ovien avattavuutta ja liikkumisesteisen pysäköinnin mahdollisuutta. Äänestyspaikan tilat eivät saisi olla liian pienet tai ahtaat apuvälineillä liikkumiseen.

- kaikilla äänestäjillä – riippumatta heidän toimintakyvystään – tulisi olla yhdenvertainen mahdollisuus äänestää oman valintansa mukaan joko ulkona tai sisätiloissa, jos tällaiset äänestysvaihtoehdot ovat yleisesti käytössä. Laissa säädettyjä esteettömyys- ja yhdenvertaisuusvaatimuksia tulee aina noudattaa riippumatta siitä, miten ennakoäänestyspaikan järjestelyt on päätetty toteuttaa (EOAK/4495/2021).
- äänestyspaikan läheisyydessä on mahdollisuuksien mukaan tuoleja levähtämistä varten ja samasta rakennuksesta löytyy inva-wc.
- **opasteet** äänestyspaikalle ovat **näkyvillä paikoilla**.

Kunkin seurakunnan vaalilautakunta huolehtii ennakoäänestyspaikkojen järjestämisestä oman seurakuntansa alueella. Joissakin tilanteissa (esimerkiksi naapuriseurakunnan alueella iso kauppakeskus) saattaa olla tarvetta sille, että seurakunta voisi järjestää ennakoäänestyspaikan myös oman seurakunnan alueen ulkopuolella. Tälle ei ole estettä, jos seurakunnat tästä sopivat (esimerkiksi kahden seurakunnan vaalilautakunnat sopivat ennakoäänestyspaikan pitämisestä vuoropäivinä isossa koko aluetta palvelevassa kauppakeskuksessa).

Laitosäänestys

On suositeltavaa, että vaalilautakunta pyrkii järjestämään ennakoäänestysmahdollisuuden myös mahdollisimman monessa laitoksessa ja ympärivuorokautista hoitoa antavassa terveydenhuollon yksikössä. Ennakoäänestystä voidaan järjestää esimerkiksi sairaaloissa, terveyskeskusten vuodeosastoilla, vanhainkodeissa sekä palvelutaloissa. Ennakoäänestykseen erilaisissa laitoksissa sovelletaan pääsääntöisesti samaa menettelyä kuin yleisissä ennakoäänestyspaikoissa. (Ennakoäänestyksestä laitoksissa on kerrottu ohjeessa 7)

3.5 Vaalikuulutukset ja ilmoitukset

Seurakuntavaaleihin liittyvät kuulutukset ja ilmoitukset kuulutuksista julkaistaan seurakunnan kielellä, joko suomeksi tai ruotsiksi. Kaksikielisessä seurakunnassa kuulutus ja ilmoitus kuulutuksesta on saatettava tietoon kummallakin kielellä. Myös saamen kielilaista tulevat velvoitteet tulee huomioida.

Kuulutukset julkaistaan yleisessä tietoverkossa (käytännössä siis seurakunnan nettisivuilla), tarvittaessa myös seurakunnan ilmoitustaululla. Lisäksi kuulutus tai ilmoitus kuulutuksesta julkaistaan lehdessä. Kuulutus tai ilmoitus kuulutuksesta on julkaistava paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanoma-, paikallis- tai seurakuntalehdessä. (KJ 10:2, lisäksi esim. KJ 9:6,2, KJ 9:35) Kuulutuksesta, josta on ilmoitettava lehdessä (so., lehdessä ilmoitetaan kuulutuksen olevan esillä toisaalla), julkaistaan lehdessä kuulutuksen aihe ja pääsisältö. Sen sijaan julkaistavaksi säädetty kuulutus on julkaistava lehdessä kokonaisuudessaan. (KJ 10:2)

Seurakunnassa kirkkoneuvosto päättää, missä lehdessä julkaistavaksi säädettyt kuulutukset tai ilmoitukset julkaistaan. Jos asiasta on olemassa aikaisempi päätös, joka täyttää edelleen KJ 10:2:ssä säädetty ehdot, ei asiasta ole välttämättä tarpeen tehdä uutta päätöstä. Seurakuntayhtymässä keskusvaalitoimikunta voi julkaista vaaleja koskevat kuulutukset ja ilmoitukset yhteiskuulutuksina. (KJ 9:3)

Seurakuntaliitostilanteissa kuulutusten ja ilmoitusten julkaisemisessa on otettava huomioon, että kuuluttaminen ja ilmoittaminen toteutuvat kattavasti koko uuden seurakunnan tai laajentuvan seurakunnan alueella.

Seurakuntavaalien toimittamiseen liittyy seuraavat pakolliset kuulutukset tai ilmoitukset kuulutuksista.

Ehdokasasettelua koskeva kuulutus on julkaistava yleisessä tietoverkossa ja lehdessä, sekä tarvittaessa pantava julki seurakunnan ilmoitustaululle. (KJ 9:9) Ks. aikataulun kohdat 4 ja 5.

Kuulutus äänioikeutettujen luettelon nähtävänä pitämisestä on julkaistava yleisessä tietoverkossa ja lehdessä, sekä tarvittaessa pantava julki seurakunnan ilmoitustaululle. (KJ 9:6) Ks. aikataulun kohdat 6 ja 7.

Kuulutus ennakkoäänestysajoista ja -paikoista on julkaistava yleisessä tietoverkossa ja pantava tarvittaessa julki seurakunnan ilmoitustaululle. Ennakkoäänestystä koskevasta kuulutuksesta on lisäksi ilmoitettava lehdessä. (KJ 9:21,3) Kuulutus koskee sekä ennakkoäänestyspaikoilla tapahtuvaa ennakkoäänestystä että kotona tapahtuvaa ennakkoäänestystä (kotiäänestys). Ks. aikataulun kohdat 19 ja 20.

Ilmoitus ehdokaslistojen yhdistelmän nähtävillä olosta on julkaistava yleisessä tietoverkossa ja pantava tarvittaessa julki seurakunnan ilmoitustaululle. Yhdistelmästä ja sen nähtävillä pitämisestä on ilmoitettava myös lehdessä. (KJ 9:18) Ks. aikataulun kohta 18.

Vaalikuulutus varsinaisen vaalipäivän äänestysajoista ja paikoista julkaistaan yleisessä tietoverkossa ja tarvittaessa seurakunnan ilmoitustaululla viimeistään kahdeksan päivää ennen vaalipäivää. Kuulutus on lisäksi julkaistava lehdessä. (KJ 9:35) Ks. aikataulun kohdat 27 ja 28.

Ilmoitus vaalipöytäkirjan nähtävillä olosta valitusosoituksineen on julkaistava yleisessä tietoverkossa. Ilmoitusta ei julkaista seurakunnan ilmoitustaululla tai lehdessä. (KL 10:23, KJ 9:49) Ks. aikataulun kohta 36.

3.6 Vaalivirkailijoiden kouluttaminen

Seurakunnan on huolehdittava siitä, että vaalivirkailijat (vaalitoimitsijat ja -avustajat sekä ääntenlaskijat) ovat tietoisia tehtävistään ja vastuistaan. Seurakunnan tulee kouluttaa, opastaa ja neuvoa vaalivirkailijoita, jotta nämä suoriutuvat heille kuuluvista tehtävistä. (Käytännön järjestelyistä ennakkoäänestyksessä on kerrottu vaaliohjeessa 7 ja vaalipäivän osalta vaaliohjeessa 10.)

Kirkkohallitus laatii vaaleja varten ohjeet ja muun koulutusmateriaalin [Seurakunta-vaalit 2026 - EVL Plus](#)-sivuilla. Kirkon viestintä toimittaa vaaleja varten sähköistä kak-sikielistä uutiskirjettä, jota lähetetään mm. kirkkoherroille ja kaikille halukkaille kirjeen tilaajille.

3.7 Äänestysliput

Kirkkohallitus huolehtii seurakuntavaaleissa tarvittavien asiakirjojen painattamisesta.

Kirkkohallitus on yleiskirjeellä nro 10/2026 pyytänyt seurakuntia tilaamaan PunaMusta Oy:n verkkokaupasta 12.6.2026 mennessä tarvittavat äänestysliput sekä vaali- ja lähete-kuoret. Tilattu määrä äänestyslippuja, kuoria ja muita vaaliasiakirjoja tullaan lähettämään seurakunnalle viimeistään 7.9.

Kirkkovaltuuston ja yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten vaalissa äänestysliput ovat väriltään valkoisia ja seurakuntaneuvoston jäsenten vaalissa väriltään oransseja (KJ 9:20,2). Ehdokaslistojen yhdistelmään käytettävän paperin tulee olla samanväristä kuin vastaavissa äänestyslipuissa (KJ 9:17,3).

Seurakunta arvioi itse tarvittavien äänestyslippujen määrän ja huolehtii siitä, että äänestyslippuja on riittävästi. Oransseja äänestyslippuja tulee olla käytettävissä myös niissä seurakunnissa, jotka eivät kuulu seurakuntayhtymään. Tämä johtuu siitä, että ennakkoäänestyksessä äänestämään voi tulla myös sellainen toiseen seurakuntaan kuuluva henkilö, jonka seurakunta on osa seurakuntayhtymää. Tällöin hänen on pysyttävä äänestämään oman seurakuntansa ehdokkaita sekä yhteiseen kirkkovaltuustoon että seurakuntaneuvostoon. Ennakkoäänestysmahdollisuus järjestetään kaikissa seurakunnissa, myös niissä seurakunnissa, joissa ns. sopuvaalin vuoksi ei toimiteta varsinaista äänestystä varsinaisena vaalipäivänä.

Jos edellisistä vaaleista on jäänyt vaalikuoria tai lähetekuoria, niitä voi käyttää. Äänestysliput ja muut vaaliasiakirjat ovat sen sijaan vaalikohtaisia.